

STANOWISKO
Związku Powiatów Polskich
Warszawa, 12 kwietnia 2016 r.

**w sprawie funkcjonowania jednostek obsługujących dla placówek
opiekuńczo-wychowawczych**

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych Dla Naszych Dzieci oraz Związek Powiatów Polskich zwracają się z wnioskiem o pilne podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do zmiany ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w kierunku umożliwiającym dalsze prowadzenie wspólnej obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej prowadzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych na zasadach obowiązujących przed 1 stycznia 2016 r.

Zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 2015 r. powiat mógł zapewnić wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną prowadzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych tworząc centra administracyjne do obsługi tych placówek. Dyrektorem podmiotu, który zapewnia wspólną obsługę, mogła być osoba, która spełnia wymagania dla dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku zapewnienia wspólnej obsługi placówką opiekuńczo-wychowawczą kierował dyrektor podmiotu, który zapewniał tę obsługę, przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowawcy.

Powiaty w szerokim zakresie korzystały ze wskazanych możliwości konsolidacji obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych. W praktyce wykształciły się dwa modele funkcjonowania podmiotu zapewniającego obsługę placówek – pierwszy, gdzie zarówno jednostka obsługująca jak i placówki opiekuńczo-wychowawcze nadal funkcjonują jako odrębne jednostki organizacyjne z punktu widzenia ustawy o samorządzie powiatowym i drugi, w którym status jednostki budżetowej posiada wyłącznie podmiot obsługujący a placówki opiekuńczo-wychowawcze wchodziły w skład jego struktury organizacyjnej jako jednostki wewnętrzne.

1 stycznia 2016 r. ustawą z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw dokonano m.in. nowelizacji ustawy o samorządzie powiatowym na mocy której umożliwiono powiatom tworzenie jednostek obsługujących dla wszystkich wskazanych w nowelizacji powiatowych jednostek organizacyjnych. Celem nowej regulacji było usprawnienie funkcjonowania i organizowania zadań, które samorządy wykonują na rzecz obywateli poprzez możliwość lepszego wykorzystania posiadanego potencjału organizacyjnego i kadrowego.

Równolegle ze zmianą ustawy o samorządzie powiatowym dokonano zmiany ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na mocy której uchylono wyżej wymienione regulacje. Jednocześnie wprowadzono do ustawy ust. 3a w art. 93, zgodnie z którym powiat albo samorząd województwa może połączyć prowadzone przez siebie formy instytucjonalnej pieczy zastępczej z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej. Jeżeli połączenie obejmuje odpowiednio powiatowe centrum pomocy rodzinie albo regionalne ośrodki polityki społecznej, formy instytucjonalnej pieczy zastępczej prowadzone są w ramach tych jednostek.

Centra administracyjne do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, utworzone przez powiat na podstawie dotychczasowych przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mogą działać na dotychczasowych zasadach, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji.

W praktyce jednak nowelizacja, która miała przynieść powiatom korzyści, w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych spowodowała zgoła odmienne od oczekiwanych przez ustawodawcę skutki – tj. dezorganizację ich funkcjonowania oraz problemy interpretacyjne w zakresie możliwości konsolidacji tego rodzaju jednostek.

W związku z powyższym zwracamy się z wnioskiem o dokonanie następujących zmian w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) wprowadzenie zmiany brzmienia art. 93 ust. 3a oraz wprowadzenie ust. 3b w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

„3a. Powiat albo samorząd województwa może połączyć prowadzone przez siebie formy instytucjonalnej pieczy zastępczej.

3b. Powiat albo samorząd województwa może połączyć prowadzone przez siebie formy instytucjonalnej pieczy zastępczej z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej. Jeżeli połączenie obejmuje odpowiednio powiatowe centrum pomocy rodzinie albo regionalne ośrodki polityki społecznej, formy instytucjonalnej pieczy zastępczej prowadzone są w ramach tych jednostek.”

Uzasadnienie: Obecne literalne brzmienie art. 93 ust. 3a, wbrew wnioskowi do jakich prowadzi wykładnia funkcjonalna, wskazuje, że możliwe jest połączenie placówek opiekuńczo-wychowawczych z jednostką organizacyjną pomocy społecznej (np. domem pomocy społecznej) natomiast nie wskazuje na możliwość połączenia wyłącznie placówek opiekuńczo-wychowawczych. Proponowana regulacja, połączona z odpowiednimi przepisami przejściowymi rozwiązałaby problem dalszego funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych, które funkcjonują obecnie w ramach struktury jednostki obsługującej.

Na marginesie, z uwagi na wprowadzoną od 1 stycznia 2016 r. możliwość łączenia placówek opiekuńczo-wychowawczych z jednostkami pomocy społecznej, zasadnym byłoby podjęcie przez ustawodawcę inicjatywy w zakresie dookreślenia zasad ustalania wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka na analogiczny, jak w art. 196 ust. 4 ustawy, sposób.

- 2) Dodanie w art. 97 ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. W przypadku powierzenia wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej placówek opiekuńczo-wychowawczych jednostce obsługującej, o której mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, placówką opiekuńczo-wychowawczą kieruje kierownik jednostki obsługującej, przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowawcy, z zastrzeżeniem ust. 1b.

1b. Ust. 1a nie stosuje się, jeżeli kierownik jednostki obsługującej nie spełnia wymagań określonych w art. 97 ust. 3.”

Uzasadnienie: Proponowana regulacja ma na celu umożliwienie powiatom powrotu do stosowania rozwiązania jakie funkcjonowało na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do 31 grudnia 2015 r. tj. pełnienia przez kierownika jednostki obsługującej funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej. Zgodnie z przedstawioną przez nas propozycją, taka sytuacja będzie możliwa pod dwoma warunkami tj. pod warunkiem powierzenia wspólnej obsługi w bardzo szerokim

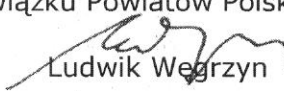
zakresie obejmującym łącznie co najmniej obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną oraz pod warunkiem, że kierownik jednostki obsługującej będzie posiadał kwalifikacje do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku niedotrzymania któregokolwiek z tych warunków, powiat będzie zobowiązany do zatrudnienia w każdej placówce dyrektora.

Zwracamy uwagę, że możliwość kierowania wieloma placówkami opiekuńczo-wychowawczymi przez jedną osobę funkcjonuje obecnie na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku zlecenia realizacji zadań w zakresie prowadzenia placówek organizacjom pożytku publicznego. Nie ma racjonalnego uzasadnienia by taką możliwość ograniczać samym powiatom, zwłaszcza w sytuacji gdy rozwiązanie takie z powodzeniem funkcjonowało przez ostatnie 4 lata.

Mamy nadzieję, że przedstawiona przez nas argumentacja spotka się z przychylnym odbiorem. Zarówno Stowarzyszenie jak i Związek Powiatów Polskich wyrażają pełną gotowość do współpracy przy wypracowaniu rozwiązań legislacyjnych, które pozwolą na prawidłową i racjonalną realizację powierzonych powiatom zadań publicznych.

Zwracamy się również w wnioskiem o omówienie wskazanego przez nas problemu na najbliższym posiedzeniu Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o udział w tym spotkaniu przedstawicieli Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn